

Список використаних джерел:

1. Шинкарук В. І. Філософський енциклопедичний словник. Київ: Абрис, 2002. 742 с.
2. Недов С. Л. Поняття, зміст і мета взаємодії органів внутрішніх справ із засобами масової інформації. *Право і суспільство*. № 4. 2010. С. 124-128.
3. Про затвердження Положення про департамент розвитку сфери інтелектуальної власності, затвердженого Наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 28.12.2019 р. № 842.
4. Про затвердження Порядку взаємодії підрозділів митниці при здійсненні митного контролю та митного оформлення товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності: Наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 р. № 647.

Мартінес Вега О. В.,

курсант

факультету підготовки фахівців для
підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Мітусова К. С.,

викладач кафедри

цивільного права та процесу

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРЕДСТАВНИЦТВО ІНТЕРЕСІВ ОСОБИ В СУДІ: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА СВІТОВИЙ ДОСВІД

Не є секретом, що кожен з нас має права та обов'язки, передбачені Конституцією України та іншими відповідними нормативно-правовими актами. Але інколи виникають ситуації, коли деякі наші права зазнають обмежень чи порушень і відповідно громадяни, права яких було порушено змушені звертатися до суду для їхнього поновлення або відповідно відшкодування завданої шкоди, внаслідок порушення прав. Зрозуміло, що особа, яка не має відповідної юридичної освіти та досвіду в сфері галузі права не зможе повноцінно захистити свої права в суді, тому чинним законодавством було передбачено інститут представництва особи в суді [4]. В розрізі нашої теми дослідження нас власне цікавить хто може бути представником фізичних та юридичних осіб в цивільному провадженні з урахуванням змін, внесених до чинного законодавства.

Виклад основного матеріалу, на нашу думку, доцільно почати із визначення поняття представництва в суді в цивільному провадженні. Дане поняття визначено таким нормативно-правовим актом як Закон України «Про адвокатську діяльність». Отже, згідно із зазначеним нормативно-

правовим актом представництвом є вид адвокатської діяльності, що полягає в забезпеченні реалізації прав і обов'язків клієнта в цивільному, господарському, адміністративному та конституційному судочинстві, в інших державних органах, перед фізичними та юридичними особами, прав і обов'язків потерпілого під час розгляду справ про адміністративні правопорушення, а також прав і обов'язків потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача у кримінальному провадженні [2].

У 2019 році відбулося певне переосмислення інституту представництва інтересів особи в цивільному провадженні. До 2019 року представником у суді міг бути адвокат або інша особа, яка досягла 18 років, має цивільну процесуальну дієздатність і належно посвідчені повноваження на здійснення представництва в суді. А після внесених змін до чинного законодавства відповідно до ст. 60 ЦПК України, представником у суді може бути лише адвокат або законний представник. У свою чергу, законний представник має право представляти інтереси в суді у таких випадках як: захист прав та свобод малолітніх осіб віком до 14 років, недієздатних фізичних осіб (це батьки, усиновлювачі, опікуни); неповнолітніх осіб від 14 до 18 років та осіб, цивільна дієздатність яких обмежена (це батьки, усиновлювачі, піклувальники) [4].

Зазначені зміни передбачені Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» №1401-VIII від 02.06.2016, а саме Конституцію було доповнено статтею 131-2, яка передбачає, що: «...для надання професійної правничої допомоги в Україні діє адвокатура. Незалежність адвокатури гарантується. Засади організації і діяльності адвокатури та здійснення адвокатської діяльності в Україні визначаються законом» [3]. Тобто виключно адвокат здійснює представництво іншої особи в суді, а також захист від кримінального обвинувачення [5].

Зазначені зміни в законодавстві відбуваються на підставі обрання євроінтеграційного напрямку розвитку нашої країни та відповідно перебудова чинного законодавства відповідно до принципів європейського законодавства. Практика суспільних відносин у сфері представництва в суді цивільних прав у європейських країнах дещо відрізняється. До прикладу, в Німеччині наявність адвоката у цивільних спорах, крім малозначних, є обов'язковою, тобто самопредставництво заборонено. На зазначеному принципі побудована система представництва в цивільних провадженнях й у Франції, Литві, Швейцарії та Австрії. До прикладу, у Швейцарії представництво у цивільному провадженні може здійснювати лише патентовані адвокати та викладачі права швейцарських університетів. Пояснюється така позиція законодавства тим, що держава таким чином намагається гарантувати захист прав та свобод людини та громадянина в суді. Адже, особа, яка не володіє відповідними правовими теоретичними знаннями та практичними навичками не може належним чином захистити свої права та свободи у судовому порядку та об'єктивно оцінювати правову ситуацію. До того ж, важливо зазначити, не зважаючи на таку жорстку позицію законодавця в країнах Європейського

Союзу щодо обов'язкової наявності адвоката в цивільному провадженні, допускається його відсутність та відповідно можливість самопредставництва при розгляді незначних цивільних справ [6].

Отже, з вищевикладеного можемо зробити висновок, що для демократичної, правової держави захист прав людини та громадянина є одним із основних завдань, які виражають головну сутність держави. У зв'язку із введеними змінами до чинного законодавства, а саме Конституції України було визначено, що представництво у суді, у тому числі у цивільному провадженні, здійснюється виключно адвокатами або законний представник. Існують лише суворо визначені законом випадки, коли здійснювати представництво особи в суді можуть здійснювати інші особи [4]. На нашу думку, це доволі добре сприятиме під час здійснення судової практики для повноцінного захисту прав та свобод людини та громадянина, а також відшкодування шкоди, завданої таким порушенням. При зверненні до досвіду інших країн, а саме таких, які входять до складу Європейського Союзу, можемо зробити висновок, що у цивільних справах наявність адвоката є обов'язковою, винятковими є лише незначні цивільні спори. Тобто у зазначених країнах у досліджуваній нами сфері існує явище так званої «монополії» на надання правничих послуг. Пояснити таку відмінність законодавства України та інших держав у сфері представництва можна пояснити тим, що Україна доволі довго перебувала під впливом проросійських представників влади, до того ж в Україні рівень адвокатської «монополії» є набагато нижчим. Реалізація зазначених змін в Україні повинна позитивно вплинути на якість надання правничої допомоги та відповідно прискорити швидкість розгляду цивільних справ.

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 40-42, ст. 492. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>.
2. Закон України «Про адвокатську діяльність» Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 27, ст. 282. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>.
3. Закон України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» № 1401-VIII від 02.06.2016 р. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 28, ст. 532. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1401-19#Text>.
4. Представництво інтересів в судах всіх інстанцій і юрисдикцій. URL: https://ua.pravokss.com.ua/predstavnictvo_interesv_v_sudah_vsh_nstancy_yurisdikcy.
5. Хто має право представляти інтереси особи у суді: з'явилося роз'яснення. URL: <https://sud.ua/ru/news/sud-info/136463-khto-maye-pravo-predstavlyati-interesi-osobi-u-sudi-zyavilosyaroznyasnennya#:~:text=%D0%97%20%D1%81%D1%96%D1%87%>.
6. Адвокатське представництво у цивільному процесі на прикладі України та європейських країн. URL: <https://unba.org.ua/publications/4648-advokats-ke-predstavnictvo-u-civil-nomu-procesi-na-prikladi-ukraini-ta-evropejs-kih-krain.html>.